

Y Bartneriaeth Data Cyfiawnder Teuluol

Arweiniad: safonau mynediad, llywodraethu, tystiolaeth ac adrodd

Cynnwys

Diben y ddogfen hon:	2
Trosolwg o ddata gweinyddol cyfiawnder teuluol	2
Prosesau mynediad a llywodraethu Banc Data SAIL	2
Cwmpasu prosiect SAIL.....	2
Panel Adolygu Llywodraethu Gwybodaeth SAIL (IGRP).....	3
Data ar lefel poblogaeth	3
Grŵp Defnyddwyr Data Gofal Cymdeithasol Plant a Chyfiawnder Teuluol (Cymru)	3
Adrodd ar ymchwil a'i chyhoeddi: safonau	4
Ar gyfer adroddiadau.....	4
Ar gyfer erthyglau mewn cyfnodolion	4
Cydnabyddiaethau / Awduraeth	5
Lliniaru risg datgelu ym mhob allbwn.....	6
Lledaenu	6
Cyfeiriadau	7

Am ragor o wybodaeth, cysylltwch â'r canlynol:

Prifysgol Caerhirfryn:

Yr Athro Karen Broadhurst (Prif Ymchwilydd) k.broadhurst@lancaster.ac.uk

Dr Linda Cusworth (y Prif Swyddog Cyfrifol) l.cusworth@lancaster.ac.uk

Prifysgol Abertawe:

Dr Lucy Griffiths lucy.griffiths@abertawe.ac.uk

Wedi'i Ddiwygio: Mis Ebrill 2021

Diben y ddogfen hon:

Mae'r ddogfen hon yn amlinellu'r arferion a'r arweiniad ynghylch ansawdd a sicrhau ansawdd ymchwil a ddefnyddir gan y Bartneriaeth Data Cyfiawnder Teuluol (FJDP) - cydweithrediad rhwng prifysgolion Caerhirfryn ac Abertawe sy'n ymgymryd ag ymchwil ym maes cyfiawnder.

Dylai'r safonau hyn gael eu mabwysiadu gan:

- Ymchwilwyr yn nhîm y prosiect Partneriaeth Data Cyfiawnder Teuluol (FJDP) a leolir ym Mhrifysgol Caerhirfryn ac ym Mhrifysgol Abertawe.
- Yr holl ymchwilwyr eraill sy'n cyrchu data'r Gwasanaeth Cyngori a Chynorthwyo'r Llys i Blant a Theuluoedd (CAFCASS Cymru a Lloegr) yn y Banc Data Cysylltu Gwybodaeth Ddiennw'n Ddiogel (SAIL)¹ sy'n derbyn cymorth gan yr FJDP.

Trosolwg o ddata gweinyddol cyfiawnder teuluol

Mae data gweinyddol yn cyfeirio at wybodaeth am unigolion neu weithgarwch sefydliadol, sy'n cael ei chasglu'n rheolaidd gan y llywodraeth, asiantaethau statudol neu asiantaethau eraill at eu dibenion sefydliadol eu hunain.² Fel rheol, mae sefydliadau cyhoeddus, megis y llysoedd a gwasanaethau cysylltiedig, yn rheoli cofnodion achos unigol sy'n cynnwys manylion demograffig ond hefyd fanylion am ryngweithio'r unigolyn â gwasanaethau eraill. Mae'r data personol hwn yn hynod werthfawr ar gyfer deall nodweddion defnyddwyr llysoedd, teithiau unigolion drwy'r systemau cyfiawnder, cynrychiolaeth gyfreithiol a chanlyniadau profiadau o'r system cyfiawnder. Mae data arall yn cynnwys gwybodaeth am berfformiad a gynhyrchir i fodloni gofynion cyrff rheoleiddiol neu archwilwyr allanol.

Mae'r FJDP yn cefnogi cyrchu a defnyddio data am gyfiawnder teuluol a gedwir ym Manc Data SAIL, sydd eisoes wedi cronni amrywiaeth helaeth o ddata a gesglir yn rheolaidd ym meysydd iechyd, addysg, gofal llywodraethol a chymdeithasol, mewn perthynas ag unigolion sy'n byw yng Nghymru. Mae ychwanegu data am gyfiawnder teuluol a gedwir ym Manc Data SAIL yn cynyddu mynediad at ddata gweinyddol craidd am gyfiawnder teuluol ar raddfa genedlaethol ac, am y tro cyntaf, yn cynnig potensial i gynnal astudiaethau cyfoethog a newydd drwy gysylltu'r data hyn ar lefel cofnodion unigol.

Prosesau mynediad a llywodraethu Banc Data SAIL

Cwmpasu prosiect SAIL

Disgwylir i'r holl ymchwilwyr a phrosiectau sy'n dymuno cyrchu data ym Manc Data SAIL gael trafodaeth gwmpasu ag aelod o'r tîm ym Mhrifysgol Abertawe a, lle bo cydweithrediad drwy'r FJDP yn rhan o'r prosiect, dylech e-bostio fjdp@abertawe.ac.uk. Trafodir syniad a dichonoldeb y prosiect, a chaiff dogfen gwmpasu ei llunio, a fydd yn amlinellu gweithgareddau sy'n ymwneud â Banc Data SAIL, y ffynonellau data gofynnol, yr adnoddau a ddefnyddir a'r costau.

---

¹ Mae rhagor o wybodaeth am safonau, telerau, polisiau a gweithdrefnau SAIL ar gael yn: <https://saildatabank.com/>

² Woollard, M. (2014) 'Administrative Data: Problems and Benefits. A perspective from the United Kingdom', yn Dusa, A. et al. (goln.) *Facing the future: European research infrastructures for the humanities and social sciences*. Berlin: SCIVERO, t. 49

Panel Adolygu Llywodraethu Gwybodaeth SAIL (IGRP)

Yn dilyn y broses gwmpasu, bydd angen i'r ymchwilydd gwblhau a chyflwyno cais i Fanc Data SAIL, a gaiff ei ystyried gan y Panel Adolygu Llywodraethu Gwybodaeth annibynnol (IGRP). Mae'r panel yn adolygu cynigion i sicrhau eu bod yn cydymffurfio ag egwyddorion Llywodraethu Gwybodaeth a'u bod yn cynrychioli defnydd priodol o ddata er lles y cyhoedd. Mae'r IGRP yn cynnwys cynrychiolwyr o gyrff proffesiynol a rheoleiddiol, darparwyr data, gan gynnwys rhai o'r GIG, ac aelodau'r cyhoedd.

Mewn perthynas â methodoleg, mae'r cynnig yn darparu amlinelliad manwl i'r IGRP o nodau'r prosiect, y data a ddefnyddir, y cynlluniau dadansoddi a dosbarthu.

Pan fydd cynnig wedi'i gymeradwyo gan yr IGRP ac unrhyw ddarparwyr data y mae angen sicrhau cymeradwyaeth ychwanegol i ddefnyddio eu data, bydd angen i holl ddefnyddwyr a enwir y prosiect ddarparu copi o'u CV, tystiolaeth eu bod wedi cwblhau Hyfforddiant Ymchwilydd Diogel a gofynnir iddynt gwblhau a llofnodi cytundeb defnyddiwr; yna rhoddir mynediad iddynt at ddata cymeradwy drwy Borth SAIL.

Sylwer, mae'r holl ddata CAFCASS a gedwir yn y Banc Data yn ddata craidd cyfyngedig, felly bydd angen caniatâd gan ddarparwyr y data i'w ddefnyddio.

Mae rhagor o wybodaeth am broses cael mynediad at ddata am gyfiawnder teuluol ym Manc Data SAIL, a'r cymorth y gall yr FJDP ei ddarparu, ar gael yn ein Taith Defnyddiwr:

https://popdatasci.swan.ac.uk/wp-content/uploads/2020/06/User-journey_external_projects-1.pdf

Data ar lefel poblogaeth

Mae Banc Data SAIL yn cynnwys data iechyd a gweinyddol dienw helaeth am boblogaeth Cymru; mae'r data hwn ar gael ar ffurf ddiennw drwy blatfform rhannu data diogel, ac mae'r broses gyfan yn seiliedig ar fodel arloesol a chymesur ar gyfer Llywodraethu Gwybodaeth. Caiff yr holl ddata ym Manc Data SAIL ei drin yn unol â Deddf Diogelu Data 2018 gan gydymffurfio â'r Rheoliad Cyffredinol ar Ddiogelu Data.

Yn ystod y broses o wneud ffynonellau data'n ddiennw ym Manc Data SAIL, dynodir maes cysylltu dienw (ALF) i unigolion ar sail eu rhif Gwasanaeth Iechyd Gwladol neu ar sail cyfuniad o'u henw, eu dyddiad geni a'u côd post. Mae'r fethodoleg hon o wneud data'n ddiennw a'i gysylltu wedi cael ei disgrifio eisoes.¹ Nid oes gan brosiectau ac ymchwilyddwyr fynediad at ddata y gellir ei ddefnyddio i adnabod unigolion. Gellir defnyddio pob ALF i gysylltu ffynonellau data ym Manc Data SAIL - gellir gweld rhestr o'r ffynonellau data a'r metaddata sydd ar gael ar wefan Banc Data SAIL a thrwy'r porth arloesi:

Rheolwr Asedau SAIL

<https://data.ukserp.ac.uk/Organisation/Index/0>

Porth Data Iechyd

<https://web.www.healthdatagateway.org>

Grŵp Defnyddwyr Data Gofal Cymdeithasol Plant a Chyfiawnder Teuluol (Cymru)

Sefydlwyd grŵp defnyddwyr data gofal cymdeithasol plant a chyfiawnder teuluol gan yr FJDP a chydweithwyr ym Mhrifysgol Caerdydd, gan gydweithio'n agos â Grŵp Defnyddwyr Data Gofal

Cymdeithasol Lloegr, a arweinir gan gydweithwyr ym mhrifysgolion Rhydychen ac UCL. Diben penodol grŵp Cymru yw cefnogi ac adeiladu galluedd y gymuned ymchwilwyr a dadansoddwyr sy'n dymuno defnyddio data Cafcass a data cysylltiedig ym meysydd gofal cymdeithasol, iechyd ac addysg a data demograffig.

Adrodd ar ymchwil a'i chyhoeddi: safonau

Caiff holl allbynnau'r FJDP eu llywio drwy gydweithredu agos â darparwyr data, ymarferwyr a chlinigwyr. I sicrhau uniondeb a chredadwyaeth ymchwil, dylai'r holl gyhoeddiadau fod yn dryloyw am fethodoleg ac unrhyw gyfyngiadau astudiaeth. Gan ystyried yr ymrwymiad cynyddol i gyhoeddi deuol a'r angen i wneud ymchwil ar gael ar gyfer defnyddwyr academiaidd, proffesiynol, polisi a lleys, bydd angen addasu'r disgrifiad o'r fethodoleg at ddibenion penodol. Caiff holl adroddiadau'r FJDP eu hadolygu gan academyddion eraill yn y maes a chan arbenigwyr polisi/ymarfer a'u rhannu â CAFCCASS cyn eu cyhoeddi. Pan fydd yr FJDP yn cyhoeddi ymchwil mewn cyfnodolion gwyddonol, bydd aelodau'r tîm yn glynu wrth bolisiau a gweithdrefnau adolygu gan gymheiriaid y cyfnodolyn unigol.

Darperir cyngor isod ar gyfer adroddiadau polisi ac erthyglau mewn cyfnodolion academiaidd, gan gynnwys polisi ar awduraeth.

Ar gyfer adroddiadau

Dylai adroddiadau a phapurau briffio hygyrch gynnwys fersiwn wedi'i chwtoegi o'r dulliau, ond rhaid nodi'n glir bob cymeradwyaeth a roddwyd i'r prosiect (moeseg a llywodraethu), amcanion y prosiect, yr holl ffynonellau data, materion o ran ansawdd data, yr holl ddiffiniadau a mesurau, dulliau dadansoddi ac unrhyw gyfyngiadau mewn perthynas â hyn, a'r broses adolygu gan gymheiriaid. Mae atodiad technegol ategol yn ffordd ddefnyddiol o ddarparu deunydd atodol.

Ar gyfer erthyglau mewn cyfnodolion

Mae datganiad STROBE2 (The strengthening of the Reporting of Observational Studies in Epidemiology) yn darparu rhestr wirio o'r eitemau yr argymhellir eu cynnwys mewn astudiaethau arsylwi, o ran teitl a chrynodeb yr erthygl, y rhagarweiniad, y dulliau, y canlyniadau, y drafodaeth a gwybodaeth arall.

Dylid ymgynghori hefyd â Datganiad RECORD³ (The Reporting of studies Conducted using Observational Routinely collected Data) sy'n ymdrin â materion adrodd penodol sy'n berthnasol i ymchwil sy'n defnyddio data iechyd a gesglir yn rheolaidd.

Mae Awdurdod Ystadegau'r DU wedi cyhoeddi Pecyn Cymorth (2019) hefyd ar gyfer gweithio gyda data gweinyddol, gan gynnwys arweiniad ar werthuso ansawdd a chysylltu â darparwyr data;

https://osr.statisticsauthority.gov.uk/wp-content/uploads/2019/02/qualityassurancetoolkit_updated_Feb19_2.pdf

Mae'r Bartneriaeth Ymchwil Data Gweinyddol hefyd yn cyhoeddi nifer helaeth o adnoddau: <https://www.adruk.org>

Rhoddir arweiniad cyffredinol ar gyhoeddi a pholisi awduraeth isod:

Rhaid i awduron:

- Ddangos bod y gwaith wedi cael ei gymeradwyo'n ffurfiol gan bwyllgorau moesegol perthnasol neu ddarparu rhesymau pam nad yw hyn wedi'i wneud;
- Cyflwyno gwaith gwreiddiol nad yw wedi cael ei gyhoeddi eisoes ac nad yw'n cael ei gyflwyno i'w gyhoeddi'n rhywle arall;
- Darparu caniatâd ysgrifenedig ar gyfer defnyddio tablau neu ddelweddau neu ddyfyniadau sylweddol nad ydynt yn waith yr awduron;
- Sicrhau nad oes dim byd enllibus yn y gwaith;
- Sicrhau nad yw'r gwaith yn amharu ar hawliau eraill, gan gynnwys hawliau i breifatrwydd a hawliau eiddo deallusol;
- Sicrhau bod gwrthdaro buddiannau go iawn neu ymddangosiadol wedi'i amlygu'n glir wrth gyflwyno'r deunydd (byddai hyn yn cynnwys cymorth ariannol);
- Cydnabod unrhyw gyfyngiadau sydd ynghlwm wrth ddefnyddio data gweinyddol.³
- Cysylltu â'r tîm FJDP i nodi a chywiro unrhyw wallau perthnasol wrth iddynt ddod i'r amlwg, boed hyn cyn cyhoeddi eu gwaith neu ar ôl ei gyhoeddi.

Cydnabyddiaethau / Awduraeth

- Rhaid i awduron gydnabod gwaith gan eraill sydd wedi cyfrannu at yr ymchwil/dadansoddiad/adroddiad.
- Dylai'r awduraeth gydymffurfio â pholisi cyfredol (yr FJDP neu sefydliadau eraill). Dylai awduraeth papurau gwyddonol fodloni meini prawf cyfnodolion; gweler, er enghraifft, ganllawiau Pwyllgor Rhyngwladol y Golygyddion Cyfnodolion Meddygol.
- Dylid cydnabod cyllidwyr hefyd.

Ar gyfer ymchwilwyr yr FJDP, dylai'r cydnabyddiaethau fod fel a ganlyn:

Nod Nuffield Family Justice Observatory (Nuffield FJO) yw cefnogi'r penderfyniadau gorau posib ar gyfer plant drwy wella'r defnydd o ddata a thystiolaeth ymchwil yn y system cyfiawnder teuluol yng Nghymru a Lloegr. Gan ymdrin â chyfraith gyhoeddus a phreifat, mae Nuffield FJO yn darparu dadansoddiadau ac ymchwil hygyrch i ymarferwyr proffesiynol sy'n gweithio yn y llysoedd teulu.

Sefydlwyd Nuffield FJO gan y Nuffield Foundation, ymddiriedolaeth elusenol annibynnol a chanddi genhadaeth i wella lles cymdeithasol. Mae'r Sefydliad yn ariannu ymchwil sy'n llywio polisi cymdeithasol, ym meysydd addysg, lles a chyfiawnder yn bennaf. Mae hefyd yn ariannu rhaglenni myfyrwyr i helpu pobl ifanc i feithrin sgiliau a hyder mewn dulliau meintiol a gwyddonol. Y Nuffield Foundation yw sefydlwr a chyd-sefydlwr yr Ada Lovelace Institute a'r Nuffield Council on Bioethics.

Mae Nuffield FJO wedi ariannu'r prosiect hwn (FJO/43766), ond mae'r barnau a fynegir yn eiddo'r awduron ac nid ydynt o angenrheidrwydd wedi'u rhannu gan Nuffield FJO na'r Sefydliad.

Ar gyfer yr holl ymchwilwyr eraill a gefnogir gan yr FJDP:

Cefnogwyd y gwaith hwn gan y Bartneriaeth Data Cyfiawnder Teuluol, cydweithrediad rhwng Prifysgol Caerhirfryn a Phrifysgol Abertawe gyda Cafcass a Cafcass Cymru'n rhanddeiliaid

---

³ Johnson RD, Ford D V, Broadhurst K, *et al.* Data Resource: population level family justice administrative data with opportunities for data linkage. *Int J Popul Data Sci* 2020; **9**: 1339

integrol. Caiff ei ariannu gan Nuffield Family Justice Observatory ac mae'n darparu dadansoddiad blaengar i NFJO am y system cyfiawnder teuluol.

- Cydnabyddiaethau SAIL:

"Mae'r astudiaeth hon yn defnyddio data dienw a gedwir yn y Banc Data o Wybodaeth Ddienw wedi'i Chysylltu'n Ddiogel (SAIL). Hoffem gydnabod yr holl ddarparwyr data sy'n sicrhau bod data dienw ar gael at ddibenion ymchwil." Dylai cyhoeddiadau ddyfynnu cyhoeddiadau gwreiddiol perthnasol SAIL hefyd:

- Ford DV, Jones KH, Verplancke JP, Lyons RA, John G, Brown G, Brooks CJ, Thompson S, Bodger O, Couch T, Leake K. The SAIL Databank: building a national architecture for e-health research and evaluation. BMC Health Services Research 2009;9:157 <http://www.biomedcentral.com/1472-6963/9/157>
- Lyons RA, Jones KH, John G, Brooks CJ, Verplancke JP, Ford DV, Brown G, Leake K. The SAIL databank: linking multiple health and social care datasets. BMC Medical Informatics and Decision Making 2009; 9:3. <http://www.biomedcentral.com/1472-6947/9/3>
- Jones KH, Ford DV, Jones C, D'Silva R, Thompson S, Brooks CJ, Heaven ML, Thayer DS, McNerney CL a Lyons RA. A case study of the Secure Anonymous Information Linkage (SAIL) Gateway: a privacy_protecting remote access system for health_related research and evaluation, Journal of Biomedical Informatics: special issue on medical data privacy (Awst 2014) <http://dx.doi.org/10.1016/j.jbi.2014.01.003>
- Jones KH, Ford DV, Thompson S a Lyons RA (2019) A Profile of the SAIL Databank on the UK Secure Research Platform. IJPDS, 2:4, doi: <https://doi.org/10.23889/ijpds.v4i2.1134>

Os ydych yn cwblhau ymchwil ar sail RALF/ddaeryddol:

- Rodgers, S.E., Demmler J., Dsilva R., Lyons R. Health and Place. 28 Medi 2011, Protecting health data privacy while using residence-based environment and demographic data. Health and Place doi: 10.1016/j.healthplace.2011.09.006
- Rodgers SE, Lyons RA, Dsilva R, Jones KH, Brooks CJ, Ford DV, John G, Verplancke JP. Residential Anonymous Linking Fields (RALFs): a novel information infrastructure to study the interaction between the environment and individuals' health. Journal of Public Health (Oxf). Rhag 31 (4): 582-588, 2009.

Lliniaru risg datgelu ym mhob allbwn

Rhaid cyflwyno allbynnau sy'n deillio o ddadansoddi data (megis tablau, graffiau ac allbynnau ystadegol eraill) drwy broses rheoli datgeliad SAIL, sef y weithdrefn 'data out' sy'n gofyn bod dau adolygydd o dîm rheoli datgeliad SAIL yn adolygu ac yn cymeradwyo'r cais ar sail proses a gymeradwywyd gan y DEA (Deddf yr Economi Ddigidol). Os bydd y ddau adolygydd hyn yn anghytuno, bydd trydydd adolygydd o grŵp uwch-ddadansoddwyr SAIL yn adolygu ac yn ystyried y cais hefyd. Yn dilyn y broses adolygu ac ystyried, bydd yr holl geisiadau'n cael eu tynnu o amgylchedd Porth SAIL sy'n diogelu preifatrwydd i'w defnyddio mewn cyhoeddiadau, adroddiadau ac allbynnau cysylltiedig. Caiff yr holl allbynnau eu hadolygu i sicrhau eu bod yn bodloni'r gofynion ynghylch rheoli datgeliad, h.y. nid ydynt yn cynnwys niferoedd bach nac yn datgelu'n anfwriadol wybodaeth y gellir ei defnyddio i adnabod unigolion.

Lledaenu

Dylid anfon copi o bob adroddiad, papur briffio, erthygl cyfnodolyn ac allbwn arall a gynhyrchir gan yr FJDP neu a gefnogir gan yr FJDP at Jane Huddleston (Swyddog Prosiect, FJDP) j.huddleston5@lancaster.ac.uk.

Cyfeiriadau

1. Jones KH, Ford DV, Thompson S and Lyons RA (2019) A Profile of the SAIL Databank on the UK Secure Research Platform. IJPDS, 2:4, doi: <https://doi.org/10.23889/ijpds.v4i2.1134>
2. von Elm E, Altman DG, Egger M, Pocock SJ, Gøtzsche PC, Vandenbroucke JP; STROBE Initiative. The Strengthening the Reporting of Observational Studies in Epidemiology (STROBE) Statement: guidelines for reporting observational studies. Int J Surg. 2014 Rhag;12(12):1495-9.
3. Benchimol EI, Smeeth L, Guttman A, Harron K, Moher D, Petersen I, Sørensen HT, von Elm E, Langan SM; Pwyllgor Gwaith RECORD The REporting of studies Conducted using Observational Routinely-collected health Data (RECORD) statement. PLoS Med. 2015 Hyd 6;12(10):e1001885.
4. International Committee of Medical Journal Editors (ICMJE) – see <http://www.icmje.org/recommendations/browse/roles-and-responsibilities/defining-the-role-of-authors-and-contributors.html>